

Ograniczenia prawa do informacji w administracji publicznej w Polsce

mgr. Magdalena Kuzmider

praca doktorska napisana pod kierunkiem: prof. dr hab. Artur Kusia

Streszczenie:

Celem pracy jest omówienie problematyki prawa do informacji na podstawie przeprowadzonych badań. Główna teza pracy brzmi: nadużywanie prawa do informacji ogranicza ustawowe wykonywanie obowiązków organom jednostek samorządu terytorialnego.

Zadaniem przeprowadzonych badań było omówienie tematu w szerszym ujęciu. Opisanie w sposób wyczerpujący problematykę służą badania i tezy pomocnicze stawiane przez autora dysertacji. Po pierwsze, ustawowe ograniczenia prawa do informacji są niewystarczające w kontekście prawidłowego funkcjonowania administracji samorządowej. Po drugie, na realizację prawa do informacji ma istotny wpływ współczesne społeczeństwo informacyjne. Po trzecie, prawo do informacji jest instrumentem kontroli funkcjonowania samorządu terytorialnego. Po czwarte, wielkość aglomeracji ma wpływ na relację prawa do informacji. Po piąte, ustawowe ograniczenia prawa do informacji są niewystarczające. Po szóste, cel zbierania informacji nie jest zgodny z założeniami ustawodawcy. Po siódme, nie każdy interes publiczny jest wystarczającą przesłanką uzasadniającą ograniczenie prawa do informacji.

Analizując badaną problematykę, istotna jest wzajemna relacja między realizacją tego prawa, a jego ograniczeniem. Prawo do informacji w kontekście jego ograniczenia powinno być realizowane w poczuciu społecznej odpowiedzialności, jednocześnie gwarantującej realizację podstawowych praw człowieka.

W rozdziale pierwszym przedstawiono genezę prawa do informacji. Omówiono przyczyny wykształcenia się ograniczeń prawa do informacji oraz ich ewolucję w kontekście rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Historię prawa do informacji omówiono na płaszczyźnie prawa międzynarodowego, unijnego oraz polskiego. Prawo do informacji omówiono także w perspektywie zmieniających się potrzeb współczesnego świata uwzględniające regulację z zakresu ponownego wykorzystania informacji sektora publicznego. Realizację tego prawa omówiono także na przykładzie postępowania administracyjnego.

Drugi rozdział przedstawia zakres przedmiotowy i podmiotowy prawa do informacji. W oparciu o przeprowadzone badania dokonano analizy definicji prawa do informacji oraz realizacji samego prawa do informacji. Badanie zagadnienia od strony przedmiotowej i podmiotowej jest niezwykle skomplikowanym problemem badawczym, przede wszystkim z uwagi na niejednorodność interpretacyjną.

W pracy przedstawiono zagadnienie informacji jako prawo do informacji publicznej, prawo do ponownego wykorzystania informacji sektora publicznego, prawo do informacji w postępowaniu administracyjnym. W ramach analizy porównawczej przedstawia się przyczyny ograniczenia tego prawa w ujęciu prawa do informacji publicznej, prawa do ponownego wykorzystania informacji sektora publicznego oraz prawa do informacji w postępowaniu administracyjnym.

W trzecim rozdziale omówiono zagadnienia udostępnienia i odmowy udostępnienia informacji publicznej. Omówiono procedurę postępowania w przypadku odmowy, ograniczenia tego prawa. Natomiast w kontekście postępowania administracyjnego zwrócono uwagę na jawność wewnętrzną i zewnętrzną tej procedury. Podejmując analizę prawa do informacji sięgnięto do zagadnienia spraw publicznych i prywatnych.

Czwarty rozdział prezentuje własne badania i propozycję nowych rozwiązań w zakresie dostępu do informacji, ale także ograniczenie tego prawa. Wyniki badań w sposób obrazowy ilustrują problematykę interpretacyjną obowiązujących przepisów w zakresie realizacji prawa do informacji. Uwzględniając obowiązujący stan prawny, w oparciu o przeprowadzone badania zaproponowano formułowanie postulatów *de lege ferenda*.

Z jednej strony prawo do informacji jako podstawowe prawo człowieka jest realizowane przez podmioty zobowiązane, jednakże z drugiej strony niejasność regulacji powodują wiele problemów interpretacyjnych.

W zakończeniu zweryfikowano przyjęte tezy. Zachowanie równowagi pomiędzy jawnością, wartością leżącą u podstaw prawa dostępu do informacji publicznej, a z drugiej zaś strony wartościami ograniczającymi realizację tego prawa jest niezwykle istotne. Jednym z widocznych problemów jest wykorzystywanie omawianego instrumentu prawnego do indywidualnych celów, a nie nakierowanych na zwiększenie efektywności działań administracji publicznej. Niewątpliwie istnieje potrzeba zamian współczesnych regulacji, uwzględniająca współczynnik społeczny, ekonomiczny i technologiczny.